

Obrazloženje prijedloga Ane Kutleša za ravnateljicu Muzeja grada Zagreba

Ana Kutleša diplomirana je povjesničarka umjetnosti i filozofkinja. Na voinstitucionalnoj kulturno-umjetničkoj sceni aktivno djeluje petnaest godina, od čega jedanaest u kustoskom kolektivu BLOK, tijekom kojih je stekla bogato iskustvo u svim segmentima kulturne proizvodnje: vođenje i administriranje složenih projekata, organizacija različitih programskih formata, apliciranje na različite fondove, rad u manjim i većim timovima, stručni rad na istraživanjima urbanih i društvenih tema, rad s umjetnicima, arhitektima, teoretičarima različitih disciplina, aktivistima i građanima, rad na razvoju publike, rad s lokalnom zajednicom, osmišljavanje širih programskih cjelina i uspješno strateško vođenje Udruge te suradnju sa širokim spektrom domaćih i stranih partnera, od javnih ustanova do aktivističkih inicijativa.

U okviru djelovanja BLOK-a organizirala je od 2009. do 2015. UrbanFestival koji se kroz izložbe, istraživanja, predavanja, radionice i brojne druge projekte bavio temama kontrole u javnom prostoru, baštine, javne plastike, politika sjećanja, migracija, stambene arhitekture, privatizacije i komodifikacije javnih prostora i dr. Autorica je i koautorica nekoliko međunarodno prepoznatih i nagrađivanih projekata: „Muzej susjedstva Trešnjevka“, koji je dobio nagradu SozialMarie za socijalne inovacije na polju kulture 2020. godine, „Problem umjetnosti kolektiva – slučaj Zemlja“ nagrađen od Zaklade Hans i Lea Grundig 2019. godine, „Zagrebački trgovi ne pamte žene“, „Kartografija otpora“ i mnogih drugih u okviru kojih je surađivala s brojnim institucijama, udrugama i inicijativama u zemlji i inozemstvu. S kolegicama iz kolektiva BLOK realizirala je i projekt „Proizvedi mladost u kulturi“ (2017.-2020.) koji je uključivao implementiranje inovativnog modela praktičnog umjetničkog obrazovanja u srednje škole. Također je sukreirala i izdavaštvo te ostale djelatnosti BLOK-a.

Osnovne smjernice za realizaciju djelatnosti Muzeja grada Zagreba koje Ana Kutleša navodi u svojem četverogodišnjem programu su demokratizacija prema stručnoj javnosti, demokratizacija prema lokalnim zajednicama te kritičko preispitivanje narativa kroz osuvremenjivanje historiografskog pristupa i poticanja angažiranog pristupa baštini. Pritom se vodi načelima rada koja uključuju: „promicanje demokratskih vrijednosti, kritičkog preispitivanja dominantnih narativa, uključivanje potisnutih identiteta i glasova, afirmiranje različitosti i drugačijosti, solidarnosti, jednakopravnosti po pitanju roda, spola, nacionalne, rasne i klasne pripadnosti, kako u programima tako i u internom ophođenju zaposlenka_ica“. Posebnu važnost pridaje razvoju ljudskih potencijala kroz otvorenu komunikaciju i suradnju između djelatnika Muzeja kao i mogućnost kontinuiranog stručnog usavršavanja. Također, u svrhu osiguravanja odgovarajućeg financijskog okvira za muzejsku djelatnost osim uobičajenih načina prikupljanja sredstava putem javnih poziva Grada Zagreba i Ministarstva kulture i medija ukazuje na nužnost alternativnih modela financiranja, prijavljivanjem na fondove Europske unije kao i privatne i javne domaće i međunarodne fondacije.

Tijekom razgovora s kandidatima za ravnatelja/icu Muzeja grada Zagreba Ana Kutleša pokazala je da dobro poznaje rad Muzeja grada Zagreba, prepoznaje njegovu važnost kao baštinske ustanove kao i važnost istraživanja i programa koje Muzej provodi. Ujedno je izravno apostrofirala slabe točke u radu Muzeja te ukazala na njegovu slabu vidljivost i manjkavu prisutnost u životu Grada te nedostatak kritičkog prikazivanja povijesnih i suvremenih tema u okviru stalnog postava i određenih muzejskih programa. Pokazala je da ima jasnu viziju za razvoj Muzeja utemeljenu na demokratizaciji Muzeja, inzistiranju na inter- i multidisciplinarnom pristupu, umrežavanju Muzeja sa sličnim institucijama i inicijativama u Hrvatskoj i inozemstvu i aktivnom suradnjom i odgovornim sudjelovanjem u životu lokalne zajednice.

Mišljenja sam da je Ana Kutleša svojim programom, iskustvom, znanjem i sposobnostima te poznavanjem povijesti i prvenstveno suvremene problematike Zagreba, zbog svega ranije navedenog, između svih prijavljenih kandidata najbolji izbor za ravnateljicu Muzeja grada Zagreba. Njezin je program inovativan, uključiv i u skladu sa suvremenim muzeološkim standardima. Premda ne posjeduje prethodno iskustvo rada u muzejskoj ustanovi, Ana Kutleša Muzeju donosi nove vrijednosti, relevantne međunarodne kontakte, sposobnost preživljavanja na tržištu te mnoga druga teorijska i praktična znanja proistekla iz dugogodišnjeg rada i problematiziranja urbanih tema.

Uvjerena sam da zajedničkim radom, odnosno sinergijom kontinuiteta, tradicije, iskustva jedne kompleksne baštinske ustanove kakav je Muzej grada Zagreba i inovativnih praksi i ideja te angažiranim i kritičkim pristupom koje donosi Ana Kutleša, Muzej može u okviru svojih različitih aktivnosti i područja rada, kao i tema kojima se bavi postići veću vidljivost i aktivniju i odgovorniju ulogu u životu Zagreba, te se ujedno razviti u dinamičan prostor kritičkog promišljanja, učenja i razmjene.

dr. sc. Iva Prosoli Stojkowska
muzejska savjetnica
Predsjednica Upravnog vijeća Muzeja grada Zagreba

Od pristiglih prijava za ravnatelja MGZ-a referencama, programskom promišljenošću, životopisom, poznavanjem muzejske struke te sagledavanjem svih aspekata muzejskog djelovanja izdvaja se jedna kandidatkinja: dr. sc. Zvezdana Antoš. Svojim višedesetljetnim djelovanjem u muzejskoj struci izgradila je karijeru muzealca koju muzejska zajednica respektira i to ne samo u Hrvatskoj, već i šire. S obzirom na višegodišnje stanje svojevrsnog upravljačkog "limba" - u kojem je MGZ djelovao (prvenstveno zaslugom bivše gradske uprave) koji, među inim, ima za posljedicu i poremećene međuljudske odnose - njezino imenovanje ravnateljicom rezultiralo bi kohezijskim učinkom na te odnose, prvenstveno baziranom na njezinu neprikosnovenom stručnom autoritetu. U tom smislu i činjenica da dolazi iz druge respektabilne muzejske ustanove u kojoj je provela gotovo cijeli radni vijek, njezina je dodatna prednost pred drugim kandidatima. Dakle: stručnost, sveobuhvatnost i kvaliteta predloženog programa, autoritet, liderske sposobnosti, respektiranje postojećih pozitivnih potencijala MGZ-a te pouzdanost - sve to zorno je vidljivo iz priložene dokumentacije svakom poznavatelju funkcioniranja muzeja kao baštinske ustanove s puno kompleksnijom društvenom ulogom od, primjerice, kulturnih udruga, galerija i slično. Sve navedeno, uz zasigurno blagotvorni učinak na funkcioniranje muzeja uopće, njezine su prednosti koje ulijevaju povjerenje te je čine najprihvatljivijim kandidatom za ravnatelja Muzeja grada Zagreba.

Boris Mašić, muzejski savjetnik

Prilikom odabira ravnatelja/ ravnateljice, nužno je postaviti pitanje: kakav Muzej želimo, prema kakvoj budućnosti ga vodimo, koja je njegova društvena uloga? Naime, muzej, kao i bilo koja druga društvena institucija ne može biti statičan, nego treba provoditi svoju vlastitu kontinuiranu reformu koja reagira na društvenu stvarnost.

Muzej grada Zagreba razmjerno je velika muzejska institucija s dugom tradicijom koju karakterizira izrazita heterogenost zbirki, profila kustosa pa time i izložbenog programa. Uz stalni i privremeni postav u prostorima koji nisu idealni za izložbene programe, Muzej se brine i za čitav niz drugih, zanimljivih i vrijednih zbirki i prostora od kojih dio nije dostupan javnosti. Nakon dva potresa u Zagrebu ta već složena situacija dodatno se zakomplicirala, a kontinuirano smanjivanje budžeta, što je trend za koji se može očekivati da će se nastaviti i u budućnosti, postavlja Muzej pred velike izazove. Model cjelovite obrade, aktivacije i obnove svih prostornih resursa i zbirki temeljem standardnih izvora financiranja nije moguć.

Fokus dosadašnjeg programa privremenih izložbi bio je okrenut prema povijesnim temama, a stalni postav ne doseže do najnovije povijesti i suvremenosti. Dosadašnje aktivnosti muzeja uglavnom nisu zahvaćale aktualnu problematiku a muzej nije bio usmjeren prema sudjelovanju u debatama o sadašnjosti i budućnosti grada. Prema stanovištu ovog člana Upravnog vijeća, Muzej (bilo koji) trebao bi kritički sudjelovati u promišljanju aktualnog društvenog trenutka, djelovati socijalno kohezivno, te biti platforma za dijalog između stručnjaka i najšire javnosti. Naročito je to važno u okolnostima sve većeg sužavanja javne domene, dominacije interesnih politika, gubitka povjerenja u javne institucije i zajedničko dobro.

Izbor ravnatelja/ ravnateljice utoliko se jednako odnosi i na specifične stručne kompetencije kandidata/ kandidatkinje ali još i više i na pogled na ulogu kulture koji on ili ona zastupa. U narednom periodu, kao neke od novih fokusa rada u muzeju u sadržajnom smislu vidim okretanje prema suvremenoj problematici (što se odnosi i na pristup prema povijesnoj građi), redefiniranje rada muzeja u smjeru njegovog shvaćanja kao istraživačke platforme te naglašeno otvaranje prema suradnjama koje su interdisciplinarne i transkulturalne. Operativno, nužni su novi modeli financiranja, netradicionalni načini korištenja vlastitih prostornih resursa, aktivacija potencijala zbirki.

Na natječaj za ravnatelja/ ravnateljicu javilo se šest kandidata i kandidatkinja različitih profila što svakako ohrabruje. Ponuđena su različita viđenja i sama analiza

aplikacija i provedeni razgovori pružili su Upravnom vijeću vrijedne uvide. Temeljem aplikacije i razgovora, a u kontekstu uvodnih premisa, ovaj član upravnog vijeća u Anti Kutleši prepoznaje stručnjakinju koja je kadra otvoriti nove pravce djelovanja muzeja. U sadržajnom smislu, njeno bavljenje urbanim temama, rad u i s zajednicom i beskompromisna kritička pozicija trebalo bi doprinijeti aktualizaciji muzeja kao društveno relevantne institucije. U operativnom smislu njeno dugogodišnje iskustvo djelovanja u nestabilnim i oskudnim okolnostima djelovanja izvan sigurnosti pa i tromosti institucije trebalo bi poslužiti kao dobra podloga za otvaranje novih pravca financiranja i djelovanja uz već dobro uhodane modele. U izboru Kutleše vidim nastavak već uspostavljenog trenda transfera znanja i iskustava iz nezavisne kulture u institucije koji se već pokazao uspješnim (primjerice Slaven Tolj u MMSU Rijeka, ili kustoski kolektiv WHW u Kunsthalle Wien, ali i drugi.) Dio je to nužnog procesa reformiranja institucija (ne samo muzejskih i kulturnih, nego i akademskih i drugih) koje su u Hrvatskoj uglavnom statične, zatvorene same u sebe i čija evolucija nije sustavno poticana, nego ovisi o inicijativi entuzijastičnih pojedinaca. Izbor Kutleše podrazumijeva da su muzejska institucija i njen kolektiv već uhodani mehanizam, a ravnateljica treba ponijeti teret inoviranja i mobiliziranja kako već postojećih, tako i novih intelektualnih, materijalnih i drugih resursa.

Maroje Mrduljaš